TOVERI
(THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western States. The only Finnish Daily in the West. Published Daily, except Sunday, at Astoria, Oregon, by the Western Workmen's Publishing Society.

Office Seventh and Commercial St., Opposite Post Office.
Phone: Office 365, Editorial Dep't 832
Post Office Address:
TOVERI, Box 99, Astoria, Ore.

EDITORIAL STAFF
Elis Sulkanen, Managing Editor, Sulo Syvänen, Alex Sevo, Toivo A. Johnson, A. N. Koskela.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

Kamppailu Puolassa

Jo sadannen ja viidennen kerran soittaa kapitalistinen sanomalehdistö kuolinkelloja Neuvosto-Venäjälle. Bolshevikien valta on taas luhistumassa, suuria lakkoja on puhjennut Pietarissa ja Moskovassa, joukkokokouksissa "vaaditaan" neuvostohallitusta tekemään rauha, Punainen Armeija on kärsinyt suuria tappioita etelässä ja lännessä, Trotski on haavottunut (Trotski on jo niin monta kertaa murhattu ja jälleen ilmennyt elävitten joukkoon, että hänen on annettu ainoastaan haavottua tällä kertaa) ja punaisia ratsujoukkoja voittoihin johtanut kenraali Budenny on haastettu sotaoikeuden eteen. Samantapaisia juttuja on kuultu aina silloin kun vastavallankumoukselliset sotajoukot saavuttivat alkumenestystä Pietarin ja Moskovan "vallotusretkillä" ja lopputuloksena kuitenkin hajotettiin nämä retkikunnat olemattomiin.

Kyllä tiedetään, että Venäjän köyhälistön asema on kireä ja vaaranalainen. Kuinka muuten voisi olla. Jo kolme vuotta on mailmansodan hävityksen keskellä uutta yhteiskuntaa vanhan raunioille rakentamaan ryhtynyt Venäjän köyhälistö saanut kamppailla mailman yhdistyneitä imperialisteja vastaan, rautaisen taloudellisen saarron piirittämänä. Ihmeellisintä on, että Venäjän köyhälistö on sitä näinkin kauan kestänyt. Jos mikään, niin tämä kestävyys juuri todistaa Venäjän Neuvostovallan oikealle teorialle nojautuvan rakenteen — Venäjän vallankumouksellisten menettelytapojen oikean arvioimisen ja periaatteiden terveyden. Mikä toinen hallitus olisi voinut kestää niin kauan yhtä vaikeissa olosuhteissa?

Neuvosto-Venäjän ulkopolitiikka alusta alkaen on ollut rauhanpolitiikkaa. Kaikki sen käymät taistelut on käyty yhden ainoan päämäärän, rauhan, puolesta ja rauhallisten suhteiden ja vuorovaikutuksen perustamiseksi muiden kansojen kanssa. Venäjän köyhälistö tarvitsee ennenkaikkea rauhaa, voidakseen jatkaa uuden vapaan yhteiskunnan luomistyötä. Tätä eivät imperialistiset vihollliset millään sallisi — tätä luomistyötä juuri tahdotaan estää hinnalla millä hyvänsä.

Puolan sotatappioiden jälkeen kapitalistien sotaekspertit myön sivät mahdottomaksi Neuvosto-Venäjän kukistamisen suoranaisella sodankäynnillä. Voitto on mahdollinen ainoastaan sisäisen sekasorron avulla. Sisäistä sekasortoa ja toivottomuutta voidaan luoda ainoastaan taloudellisella saarrolla. Niinpä Englannin ulkoministeri Arthur Balfour Kansainliiton ylineuvoston kokouksen jälkeen sanoikin julkisesti saarron olevan ainoan keinon "sivistyksen" suojelemiseksi bolshevismilta. Näihin aikoihin antoivat Lloyd George ja valtiosihteeri Colby tunnetut kaksimieliset julistuksensa Venäjän saarron poistamisesta, mutta todellisuudessa saartoa vain tiukennettiin, mikäli mahdollista.

Ja täytyy myöntää, että kapitalistit laskevat siinä oikein. Taloudellinen saarto on heidän vahvin ja tehokkain aseensa Neuvosto-Venäjän kukistamisaikeissa. Kysymyksessä on voiko Venäjän köyhälistö uupumatta kestää puristusta. Jos se saa jatkaa yksin taistelua on todellinen vaara edessä — jos muiden maiden proletariaatti rientää sen avuksi, silloin on voitto turvattu.

Puolalaisten ja Wrangelin joukkojen tilapäiset etenemiset rintamalla — jos sellaista on tapahtunut — eivät paljoa merkitse. Parhaiten selittänee Neuvosto-Venäjän sotilaallista asemaa seuraava Trotskin lausunto Moskovan neuvoston toimeenpanevan komitean, Punaisen armeijan edustajien, ammattiyhdistysten edustajien ja tehdaskomiteain edustajien yhteisessä kokouksessa jo viime keväänä, jolloin Trotski ennusti talvisotaa Puolan kanssa:

"Edessämme oleva taistelu tulee olemaan kova ja voimiakysyvä. Puolan porvaristo tietää asettavansa olemassaolonsa alttiiksi hyökätessään meitä vastaan. Ja ne jotka tukevat Puolan porvareita, tietävät myöskin, että valkokaartien Puola sortaa Puolan proletariaattia, joka vuosikymmeniä kestäneen yhteisen vallankumoustaistelun takia on lujilla siteillä liitetty Pietariin ja Moskovaan. He tietävät, että valkonen Puola kiirehtii rakentamaan suojelusmuuria meidän ja Europan välille. Puolan 'shlakta' (eduskunta) sanoo, että venäläiset, nuo barbaarit ja skyyttiläiset, on työnnettävä itään niin kauas kuin mahdollista. Mutta päinvastoin me kiirehdimmekin länttä kohden tapaamaan Europan proletariaattia, joka tietää, että me voimme tavata sen ainoastaan valkokaartisen Puolan kuolleen ruumiin yli työläisten ja talonpoikain itsenäisessä Puolassa.

"Taistelu tulee hirveäksi. Mutta jos te kysytte minulta tämän taistelun lopputulosta, niin voin vakuuttaa, etten milloinkaan ole ollut enemmän vakuutettu voitostamme, vihollisen täydellisestä murskaamisesta. Siitä olen ehdottomasti varma.

"Viimeisten kahden ja puolen vuoden aikana olemme lakkaamatta saaneet taistella, ja sillä ajalla olemme myös jotain oppineet. Tietysti olemme kärsineet joitakin tappioita ja niitä voimme kohdata tulevaisuudessakin, kuten esimerkiksi Shitomirissa; ne saattavat olla suurempiakin. Läntinen rintama oli meidän mielestämme vain toisarvoisesta merkityksestä, ja diplomaattimme neuvottelivat pitkällisesti rauhasta vihollisen kanssa sillä rintamalla. Sentähden ei Pilsudskilla ollut vaikeutta iskeä meihin sillä rintamalla. Mutta meillä on reservijoukkoja ja muita vahvistusjoukkoja. Siihen aikaan kun muodostimme armeijastamme työosastoja sanoimme kerivämme sotilasvoimaamme vyyhdistä kerälle. Mutta jos vihollisemme tuosta otaksuisi, että olemme väsyneet ja jo valmiit antautumaan, silloin muutamme prosessin päinvastaiseksi ja purkaamme kerän uudelleen.

"Tämä tapahtuu parhaillaan. — — — Työrykmenttimme kaikista Venäjän osista lähtevät läntiselle rintamalla. *Olemme ryhtyneet kaikkiin toimenpiteisiin taataksemme menestyksen tulevassa talvikamppailussamme, erikoisesti varastojen hankinnassa.*

"Voitto on mukanamme; voitto tulee olemaan työläisten Venäjän mukana!"

Puolakin käsittää sotimisen mahdotomuuden ja tekisi mielellään rauhan, mutta myytyään itsensä imperialistien palvelukseen on Puolan junkkerien vaikea irtaantua leikistä. Rauhanneuvotteluja on tahallisesti pitkitetty mahdollisimman pitkälle, mutta näinä aikoina lähestyy ratkaisun hetki. Puolan junkkerien täytyy näinä päivinä Riian neuvotteluissa ratkaista rauhan ja sodan välillä. Ja se on heille vaikeata.

I. W. W. PÄÄMAJA VAROTTAA

I. W. W. liiton päämajan raportissa, jonka allekirjottajana on liiton sihteeri-rahastonhoitaja, luetaan m. m. seuraavaa:

"Kolmannen Kansainvälisen yleisäänestysehdotuksen suhteen olisi tarkoin keskusteltava. Jäsenistön tulisi olla varuillaan, sillä yritys tullaan tekemään, jonka tarkoituksena on hätyyttää I. W. W. parlamenttisille urille. Hyvin luultavasti tehdään myöskin yritys (kutsumalla I. W. W:tä taantumukselliseksi) saada I. W. W:tä kannattamaan kaikkia niitä villejä teorioita, joita selläiset henkilöt esittävät, jotka haluaisivat päästä kuuluisaksi ottamalla äärimäisen kannan. Jos heidän yrityksensä onnistuisi, olisi siitä seurauksena, että meidät ajettaisiin maan alle ja me lakkaisimme olemasta vallankumouksellisena työväenjärjestönä. Se on myöskin juuri sitä, jota porvaristo niin mielellään haluaisi. *Olkaa varuillanne.* Jokaisen tulisi äänestää. Annetaan tässä asiassa suurin äänimäärä mitä vielä koskaan on annettu. Keskustelukokouksia olisi pidettävä kaikkialla".

"Villejä teorioita" — varokaa niitä, sanovat I. W. W. edustajat ja johtajat Amerikassa. Samaa sanovat kaikkien maiden porvarit ja porvarien sanomalehdet. Ihmeellisen yhdenmukainen maku.

Sanomme vain, eikö riittäisi vähempi melu. Olisi sietänyt silloin kun te, i. w. w:läiset, olitte niitä kovia bolshevikeja vuosi sitten — silloin kun te olitte niin varmoja siitä — jo ottaa huomioon joitakin tosiasioita Venäjän vallankumouksen todellisesta valtiollisesta luonteesta, niin pettymys olisi nyt pienempi. Mutta pikkuporvarillisuus on aina tuhmaa — ja ja I. W. W. on tuhma juuri niin paljon kuinka paljon syndikalismissa on pikkuporvarillisuutta ja nyt tämä tuhmuus kostaa itselleen.

Sosialistipuolueella on sentään se etu, että se on aina kysynyt ja epäillyt. Ja nekin sosialistit, jotka jättävät Moskovan, hyväksyessään teorian työväenluokan valtiollisesta toiminnasta ja valtiollisen vallan valloittamisesta liittyvät edes tässä suhteessa samaan aatemaailmaan vaikka ne taktillisten vaatimuksien mukaisesti eivät katsoisikaan voitavan noudattaa heidän käytännöllisiä menettelytapojaan.

JUTUN JATKOA

Järjestys Irlannissa

Irlannin järjestyksen kanssa on vähin niin kuin Astorian sateen kanssa, ettei sillä tahdo olla paljon mitään järjestystä.

Kolme viikkoa on satanut yhtä mittaa. Kaljavedestä ei ole puutetta.

Ja kolme viikkoa yhtä painoa on järjestystä asetettu uuteen kuntoon Irlannissa.

Irlannilla on kättä pitempää ja paljon ruutia. Eräässäkin Cork-nimisessä kaupungissa pantiin toimeen oikein ampumatalkoot. Kauhea räjähdys antoi merkin alkamisesta. Sitte ampuivat sinnfeinerit, sotilaat, poliisit, kansalliskiihkoiset, katolilaiset uskovaiset ja pakanat, sekä myöskin tavallinen kansa niin paljon kun ehtivät. Lähetettiin siinä kuula kakaroineen.

Sitte kun ihmiset väsyivät siihen, lähtivät ne kaduille saamaan raitista ilmaa ja noin niin kuin sivumeinen mulkaisemaan mitä leikki oli aiheuttanut.

Mutta aamukävely muodostui vastukselliseksi. Lasin kappaleita ja muuta rojua olivat kadut täynnä. Liikehuoneet alkoivat olla korjausta kaipaavassa kunnossa ja niiden ihmisten terveyden kanssa, jotka olivat kadulle ampumisen aikana sattuneet, oli vähän niin ja näin.

Järjestyksen valvojien velvollisuudeksi tuli tutkimuksen toimeenpaneminen. Tehtiin sellainen havainto, että joku piru oli käyttänyt pommeja. Se alkoi jo olla liiallisuutta ja sotilaspatrulli otti tehtäväkseen vatsia niitä rakennuksia, joita pommeilla oli rikottu. Mutta sillä aikaa kuin sotilaspatrullit vahtivat tämmöisiä rakennuksen jätteitä, alkoi uusi ampuminen jollakin sivukadulla, ja siitä päätettiin, että irlantilaiset ovat sitkeää kansaa. Poliisi sai surmansa.

Mutta vaihtelua sitä haluavat irlantilaisetkin. Ja ne väsyivät ampumiseen ja ryhtyivät yleiseen puhdistukseen. Se toimitettiin siten, että sytytettiin kaupunki palamaan, jotta kadut tulisivat lakaistuksi ja roskaulos kaupungista työnnetyksi. Sähkötehtaat asetettiin seisomaan koska tulipalo antoi kyllin valoa. Sähköpillit tulevat kalliiksi.

Kun tämä siivous oli ehtinyt joltisessakin määrässä edistyä, kutsuttiin kokous, valtiollisten asioiden järjestämiseksi. Eri puoluelaiset olivat hieman kyllääntyneitä näkemään vastustajiaan. Alkoivat puhumaan käsin. Kivillä lyötiin järkeä päähän, mutta enemmistö katsoi revolverit tarkoituksenmukaisemmiksi puheenvuorojen käytössä. Mutta päätökseksi saatiin sentään se, että jalokivikaupat on puhdistettava ja se tehtiin.

Sen jälkeen kaupunki sai kohteliaasti vastaan ottaa vierailijoita pansariautoilla ja ne kehoittivat kansaa järjestykseen. Ja ihmiset päättelivät, että jospa sitä taas levähtäisikin — toistaiseksi. Jeremias J.

Aluejärjestön asioita

J. Sjölundin matka.

Oregon—Washington aluetoimikunnan toimesta jekee toveri John Sjölund tällä alueella puhumamatkan seuraavan matkaohjelman mukaan:

Lokak. 9 päivä Brush Prairie, Wash.
Lokak. 10 päivä Woodlan, Wash.
Lokak. 11 päivä Kalama, Wash.
Lokak. 12 päivä Puolangan hilli, W:n
Lokak. 13 päivä Mt. Solo, Wash.
Lokak. 14 päivä Winlock, Wash.
Lokak. 15 päivä Lincoln Creek, W:n, päivällä ja saman päivän iltana Independencessä, Wash.
Lokak. 16—17 päivinä Grays Harborissa. (Aberdeenin ja Hoquiamin osastot sopivat illoista keskenään.)
Lokak. 19 päivä Wilkeson, Wash.
Lokak. 20 päivä Carbonado, Wash.
Lokak. 21 päivä Kent, Wash.
Lokak. 22 päivä Black Diamond, W:n
Lokak. 23 päivä Pearson, Wash.
Lokak. 24 päivä Seattle, Wash.
Lokak. 25 päivä Juanita, Wash.
Lokak. 26 päivä Issaquah, Wash.
Lokak. 27 päivä New Castle, Wash.
Lokak. 28 päivä Tacoma, Wash.
Lokak. 29—30 päivinä Raymond, W:n
Lokak. 31 päivä Ilwaco, Wash.
Marrask. 1 päivä Deep River, Wash.
Marrask. 2 päivä Nasel, Wash.
Marrask. 3 päivä Astoria, Ore.
Marrask. 4 päivä Svensen, Ore.
Marrask. 5 päivä Quincy, Ore.

Toverit jokaisella paikkakunnalla, ottakaa nimitetyt päivät huomioon ja toimikaa niin, että puhumatilaisuudet tulevat mahdollisimman hyvin onnistumaan. Toveri Sjölund myöskin toimii järjestömme lehtien ja kirjallisuuden asiamiehenä, joten kehotamme työläisiä kaikkialla kääntymään näissä asioissa hänen puoleensa luottamuksella.

Oregon—Washington Aluetoimikunta, K:tta Leo Leino, kirjuri.

Portland, Ore.

If you are common mortal, then take this into your consideration, että vielä sitä Portlandin s. s. osasto on toiminnassa. Juu niin se on — ja ahkerassa toiminnassa. It is not dead yet (yes that's the way to spell it, d e a d. Or you can spell it as you will. It's only a matter of personal choice. Ei se piru kuole tappamallakaan, vaikka sitä kyllä on yritettykin. Eikä liioin Portlandin s. s. osasto ja sen jäsenet ole ainoat viholliset, jota vastaan pohjajoukkojen pitäisi taistella, kuten joltakin taholta sitä yritetään uskottaa. Tällaiset taistelijat jätämme oman onnensa nojaan, sillä ne edustavat kaikkea muuta, vaan ei sellaisten joukkojen toimintaa ja tekoja, jotka rehellisesti tahtovat tehdä työtä työväenluokan hyväksi sekä koota voimia yhteen taistelemaan todellista työväenluokan vihollista s. o. kapitalisteja vastaan. Yhtenäisinä me voitamme mutta yksikseen taistellen me häviämme.

Niin, se on meissä ollut sellainen paha vika, sitä en tiedä mistä se johtuu, että me työläisinä tappelemme keskenämme, toisin sanoen kapitalistiluokka tappeluttaa meitä ja sitte ne nauraen sanovat, että ne tappelevat keskenään kuin koirat ja kissat. Juu sitä me olemme tähän asti tehneet.

Tälläkin paikkakunnalla me suomalaiset työläisetkin olemme jakaantuneet kahteen eri ryhmään ja tappelemme kuin ainakin härmäläiset ennen muinoin. Tällainen nahisteleminen suurimmaksi osaksi on johtunut asioiden ymmärtämättömyydestä ja persoonakukkollemisesta molemmin puolin. Kumpikaan puoli ei ole näistä paheista vapaa. Molemmilla on omat vikansa.

Mutta, asialla on vakavakin puolensa ja se on, että kummaltakin puolelta ne, jotka eivät halua kukkoilla siitä kuka suurin on ja todella ajattelevat, että työläisten tulisi kaikki voimansa koota yhteen, ovat jo tulleet näkemään keskinäisen tappelun turmiolliset seuraukset. Tähän tietysti on ollut suurena tekijänä suuret ja valtavat työläisten nousut Europassa. Nämä eivät ole olleet vaikuttamatta eri katsantokannoilla oleviin työläisiin. Ja harkitsevin joukko näissä eri ryhmissä on tullut siihen käsitykseen, että ne mielipiteet, teoriat ja menettelytavat mitä näissä eri ryhmissä näihin asti pidetään ainoana ja oikeana oppina, saivat tuntuvan kolauksen valtavista Euorpan liikkeistä.

No niin, palatakseni asiaan. Kuten jo alussa mainitsin, elää täkäläinen s. s. osasto vieläkin ja samalla toimii reippaasti koska se on päättänyt toimeenpanna kaksipäiväiset syystoimintakauden alkajaisjuhlat. Juhlat alkavat lauantaina lokak. 9 p:nä suurilla vanhanmaan tansseilla. Siellä saadaan pistää jalalla koreasti, niin vanhat kuin nuoretkin.

Ja sitten pyhälitana se vasta on ohjelma sellainen, josta ei voi olla enempi vanha kuin nuorikaan nauttimatta. Siellä sitä on kaikille nautintoa varmasti riittämään asti — sen voin vakuuttaa jo edeltäkäsin. Alussa on vakavampaa, kuten puhe, jossa käsitellään tämänpäivän tärkeimpiä kysymyksiä. Huvipuoli ohjelmassa on mitä parhaiten valmistettu, josta mainittakoon lauluja osaston sekakuorolta ja yksityisiltä viulun säestyksellä sekä muutoin. Uusia, ihan lämpimiä kupletteja kin on leivottu oikein hikihatussa, että oikein sääliksi kävi niitä leipoja, mikäli sivusta olen saanut nähdä. But the best is yet to some, like the sweetwine Kaanaan häissä. Se on yksinäytöksinen huvinäytelmä "Poliisi Naittajana". Ajatella? Poliisi Naittajana! Mitenkähän se mahtanee käydä päinsä, sillä tähän asti ovat papit aina naittaneet kaksi rakastavaista, tahi, kuten eräs mies tässä hiljattain väitti, kaksi itseänsä rakastavaista yhteen. Välipä tuolla mitä he tekevär, rakastavatko itseään tai toisiaan, mutta kumminkin poliisi heidät naittaa. Not in jail, like we have done in some plaes on this globe. Ei mitään sellaista, se tapahtuu vankilan ulkopuolella. Ei liion missään puistossa, mutta se kumminkin tapahtuu. Kyllä kai te jo tämän käsitätte, sillä en minä ainakaan voi sitä enään tämän pitemmälle selostaa tai filosofeerata. Parhaiten päässette siitä ja kaikesta selvyyteen tulemalla mainitun päivän iltana s. s. osaston haalille. Iltama alkaa k:llo 8 j.pp. Sisäänpääsymaksut ovat: perhepiletit 1 dollari molemmista illoista yhteensä; yksityiset molemman illan piletit 75 senttiä ja yksityiset piletit 50 senttiä illasta.

Huom.! Alennus-pilettejä etukäteen myydään ainoastaan lauantaina, 9 päivän iltaan kello kuuteen asti. Pilettejä etukäteen saa ostaa toimikuntalaisilta ja osaston talouden hoitajalta. — S.

Hoquiam, Wash.

Alice Perry ja Alice Lajune vangittiin täällä v. k. 29 p:nä arvottomien maksuosotuksien liikkeelle laskemisesta. Heidät tultanee lähettämään Portland'iin, sillä heillä on sielläkin jotain pieniä syntejä kontollaan.

Kaupunkimme poliisipäällikkö, J. L. Havens, on kuitannut jobinsa, kai mennen parempia toimia hakemaan. Hän on ollut tässä toimessa kaksi ja puoli vuotta.

The Service yhtiön päremylly pannaan käyntiin. Mylly sijaitsee kol-

VENÄJÄN KÖYHÄLISTÖN TAISTELU VASTAVALLANKUMOUSTA VASTAAN

(Jatk. edell. n:roon)

Puolalainen sotilasjärjestö oli lokakuun vallankumouksen jälkeen, Kerenskin alotteesta, ottanut haltuunsa Bobruiskin, jossa saksalaiset valtausjoukot ne riisuivat aseista. Mutta ne olivat piilottaneet räjähdysaineita ja aseita, ja kun sitten Liettuaan ja Valko-Venäjälle perustettiin neuvostovalta, järjestyivät legionalaiset, Vilna keskuksenaan, yli maan. Neuvostolaisten tarkkaamattomuuden takia pääsivät puuhissaan aika pitkälle. Olipa niillä m.m. partiopoikajoukkoja, naisten järjestöjä sekä runsaasti väkeä neuvostotoimissa (tilanherrojen maaosastoissa j.n. e.) Mutta tehtiinpä siitäkin selvä.

Monarkis-es-erräläinen järjestö syntyy siten, että v:n 1917 lopussa järjestyneet monarkistiset upseerit (Aleksanterin sotilasopistosta nimen ottaneet) pääsevät keväällä 1918 yhteyteen es-errien kanssa ja luovat järjestön, joka työntää jäseniään kaikkiin neuvostolaitoksiin, etupäässä sotilaallisiin ja Erikoiskomiteain töihin. Järjestyneet piirittäin, joita Moskovassakin oli 50. Vasen es-erräin heinäkuun kapinan epäonnistuttua rappeutuu tämäkin järjestö.

I:sen ratsuväkidivisionan juttu. Moskovan Erikoiskomitean erityinen osasto sai tietää, että sikäläisen ratsuväkidivisionan päällikkö Stepanev aikoo rintamalle lähetettyä siirtyä Koltshakin puolelle. Sitä varten kokosi hän suosituksilla valkoisia upseereita, jopa toimitti rintamalle postitse oikalappujakin, niin että voisivat oikein "reilassa" saapua omiensa luo. Myös Tambovissa oli I:sen rykmentin päällikkö Gortshakov ja Orjolissa 4:nnen rykmentin 35 upseeria sekä 300 sotilasta "valmiina" — joko menemään valkoisten luo tai Moskovaan kapinaa auttamaan. Saliitot kyllä paljastettiin, mutta nämä joukot osottautuivat mädiksi — suuri osa niistä karkasi valkoisten luo.

Kapina Krasnaja Gorkalla ja Kronstatin salaliitto. Keväällä 1919 toimi Kronstatissa, Oranienbaumissa, Krasnaja Gorkalla ja Krasnoje Selossa valkokaartilaisliitto, jonka päähenkilö oli pahssarilaiva Andrei Pervosvannijn upseeri Kulesh. Sen keskuksena oli 5—6 henkinen kollektiivi ja kukin jäsen tunsi vain 3 toveriaan. Yhteyttä pidettiin pietarilaisen järjestön ja Suomessa olevan Judenitshin sekä Virossa olevan Rodshankon kanssa; välittäjänä vastavakoilun palveluksessa oleva Mintsevnok.

Kapinan merkin antoi kesäk. 12 p. "Paavali" nim. linnoituksen räjähdys. Krasnaja Gorkan komentaja Nekljudov sekä koko päällystö oli kapinan johdossa. Alipäällystö oli entisten tuttavuussuhteiden perusteella upseeristolle uskollinen. Miehistö yllättiin ja kommunistit, muutama kymmenkunta, vangittiin; osa ammuttiin heti. Komisaari Fedorov näyttää olleen tietämätön koko vehkeistä.

Kun Krasnaja Gorka oli vallattu, annettiin muutamalla laukauksella ja raketeilla merkki Kronstatiin ja valkolippuinen lentokone kohosi ilmaan. Kapina alkoi päivällä. Nyt piti linnoitusten ja laivain siirtyä valkoisten puolelle, samalla kun Kronstatin päälaitokset vallattaisiin. Sen jälkeen odotettiin Englannin laivojen laskevan Nevalle ja hyökkäyksen tulevan Valkeasaaresta. Itse iskettäisiin Hatsinaan ja räjäytettäisiin Nikolain radan Tosnon silta. Lähikyliä pommittamalla koetettiin nostattaa niiden asukkaita neuvostovaltaa vastaan.

Mutta ristin laskujen yli veti sopimaton alkamisaika ja suurten laivain "Petropavlovskin" ja "Andrei Pervosvanijn" uskolliseksi jääminen. Nopealla päättäväisyydellä kukistettiin kapina. — Päästiinpä samalla toisenkin juonen jäljille.

"Kansallinen Keskus." Sen järjestäjä Shigov sai v. 1918 toimekseen kadettipuolueen päämieheltä Moskovassa luoda järjestö eräiden taantumuksellisten saksalais-orienteerausta vastaan. Rahaa saatiin "liittolaisilta". V. 1919 keskivaiheilla oli järjestö niin pitkällä, että sillä oli valmiina Moskovan valtaussuunnitelma, hallituslista y. m. Juuri kun Venäjän köyhälistö kaikilta puolin vihollisten ympäröimänä taisteli epätoivon urhoudella, valmistautuivat nämät herrat iskemään sitä puukolla selkään. Juonessa oli ruhtinas Andremikov. Rasputinin ja tsaarin ystävä, kadetti Shtshepkin, kenr. Martov, parooni Strömberg, ins. Steininger ja — menshevikki Rosanov, joka tavattiin viimemainitun asunnosta. Herrat antoivat auliisti ilmi toisiaan. Joukko johtajia ammuttiin; Rosanovin juttu lykättiin, kun hän oli toiminut puoluetovereittensa toimenannosta, jotta voitaisiin ottaa siitä selko.

"Vapaaehtoisen armeijan" esikunnan sotilasjärjestö toimi v:ta 1918 asti. Se oli ensin järjestetty kymmenkköihin, jotka upseeriensa kautta kuuluivat divisoniin, brigadeihin ja rykmentteihin. Mutta — kun useita päälliköitä oli joutunut kiinni, järjesti kenraalistaabin eversti Stupin sen uudelleen iskujoukoiksi, joiden tehtävänä oli vallata Moskovan tärkeimmät paikat. Kreml oli hyvin urkittu ja oli salaliittolaisilla panssari- y. m. autoja sekä tykistö Hodinin kentällä. Jos ei ensi hyökkäys onnistuisi, piti vetäydyttämän B-raitiotien linjalle sekä odotettaman apua lähikylien talonpojilta.

Koltshakin ja Denikinin hyökkäyksiä oli näin määrä sisältä päin auttaa. Mutta herroilta meni hukkaan kaksi hyvää tilaisuutta: Krasnaja Gorkan kapina ja Mamontovin ratsuväen rintamamurto Tambovissa. Ja muita tilaisuuksia ei Erikoiskomitea antanut. Pian istui esikunta ja tuhatkunta sen apulaista telkien takana.

Papillinen vastavallankumouksellisuus on ilmennyt monessa muodossa. Kun ei "isänmaallinen" agitatsioni — sodan kokemusten jälkeen — vedellyt, turvautuivat kadetitkin uskontoon. "Isänmaan ja vapauden pelastusliiton" asiakirjoissa on siitä todisteita. Muutamia mustan vastakumouksen esimerkkejä kerrottakoon.

Moskovan ujestin Erikoiskomitealle ilmoitetaan, että Nikolo-Ugreshkin luostarissa on meteliä. Sinne olivat neuvoston edustajat menneet mobilisoimaan hevosia sotilaskomisariaatin tarpeeksi. Vastattiin, ettei tunnusteta neuvostovaltaa. Neuvoston edustajat vaativat selvitystä metropoliitta Markariolta, joka oli luostarissa. Tämä viivytteli puoli tuntia, jolla aikaa munkit keräsivät talonpoikia uskotellen, että bolshevikit ryöstävät ja tappavat luostarissa. Syntyi mellakka, jolloin neuvostolaisia uhkasi hengenvaara. Sen ehkäisi talonpoika Gusev ehdottamalla, että asia ensin tutkittaisiin. Miehet vangittiin.

Nyt oli sana saatu Uljestin Erikoiskomitealle, joka pani toimeen kotitarkastuksen. Tavattiin vastakumouksellisia julistuksia, lentolehtispesä sekä koko joukko mustakaapuisille sangen kuvaavia papereita. Kaikissa ylytettiin "venäläistä ristirahvasta" nousemaan "juutalaisia" vastaan. Olipa munkeilla järjestettynä oikein "talonpoikais-sosialistinen puoluekin". — Luostarin mustain juonien punojat vietiin talteen.

Myös oli patriarkka Tihon paimenkirjeessään ylyttänyt papistoa neuvostovaltaa vastaan. Kasanin lähellä olevassa luostarissa polttivat munkit neljä neuvostolaista. Kirkonkelloilla annettiin merkkejä lähellä oleville valkokaartilaisjoukoille sekä tervehdittiin niiden tuloa.

Erikoiskomitea tarttui asiaan lujin kourin ja pian muuttui papiston kellojen ääni. Tihonkin kehotti pappeja alistumaan neuvostovallan lakeihin ja pysymään lestissään.

"Vastavallankumouksellisiksi ajattelemattomuudesta tai typeryydestä" nimittää Latsis es-erriä, menshevikejä ja anarkistejä. Es-errät (sosiali-revolutioneerit) ovat pikkuporvariston ja intelligenssin puolue, joka väittää edustavansa talonpoikaistoa. Tsaarin kukistuttua eivät ne uskaltaneetkaan ottaa valtaa käsiinsä toteuttaakseen ohjelmaansa, vaan taipuivat ruhtinas Lvovin ja tehtailija Gutskovin hallituksen kannattajiksi — näiden asettamilla ehdoilla: että maa jää tilanherrain haltuun ja tehtaat kapitalisteille. Menshevikit samoin.

Kun bolshevikit lokakuussa tulivat valtaan, vangittiin tsaarin tshinovnikat, mutta es-errät ja menshevikit kulkivat vapaina. Pitivät oikeutenaan punoa juonia köyhäliston neuvostovaltaa vastaan. Päättyivätpä murhiin ja kapinoihin. Koko ajan ovat, muotoa muuttaen, agiteeranneet proletariaatin vallankumousta vastaan. Kerratkaamme eräitä niiden toiminnan päätapauksia.

Perustava Kokous kokoontui vuoden vaihteessa 1917—18. Kun es-errät ja menshevikit siellä hylkäsivät Työtätekevän Kansan Oikeuksien Julistuksen, jättivät bolshevikit ja vasen-es-errät kokouksen, joka pian sen jälkeen hajotettiin. Oikeisto-es-errät ja menshevikit hommasivat kaikkien taantumusvoimain mielenosotuksen ja ovat sitten "Perustavan" nimessä tehneet palveluksia Koltshakille y. m. mustasotnialaisille. Kesällä 1918 järjestivät Volskin johdolla Perustavan Kokouksen Komitean; olivat Ufan ja Samaran hallituksissa — kunnes Koltshak heidät vangitsi, jolloin osa pelastui Moskovaan.

Oik.-erräin sotilasjärjestö paljastui kesäk. 10 p. Pietarissa. Sen johdossa Lepper, Karpov, y. m. Lepper oli s. r.-puolueen keskuskomitean sotilaskomissari. Pietari ja koko maa oli jaettu sotilaspiireihin vastavallankumouksellista hyökkäystä varten. Vasen-es-errien kautta tunkeutuivat sen jäsenet neuvostotoimiin. Julistuksissa kehotettiin terroristisiin tekoihin neuvostolaisia vastaan. Käyttivät Puna-armeijan osastojen, jopa Pietarin Neuvostonkin virallisia papereita.

Tämä järjestö oli yhteydessä erikoisten iskujoukkojen kanssa, jotka suorittivat pakkoluovutuksia virastoissa — käyttäen vääriä valtakirjoja. Samoin vapauttivat vankituita, hankkivat tietoja ja aseita, tunkeutuivat Erikoiskomitean toimiin jne. Johtajana oli ent. upseeri Pogulajev-Demjanovski. Joukko "iskijöitä" jäi kiini itse toimessa. Heinäk 1 p. paljastui järjestö.

Vasen-es-errät olivat aluksi neuvostohallituksessa mukana, mutta erosivat Brestin rauhan aikoihin ja alkoivat vehkeilä. Yrittivät olla erossa neovostovallasta ja samalla erossa vastavallankumouksesta. Mutta sellaista keskitietä ei ole. Ja niinpä on Erikoiskomitea usein joutunut tekemisiin vasen-es-erräinkin kanssa. Ensi kerran 5:nen Neuvostokokouksen aikana, heinäk. 6 p. 1918 Moskovassa.

Tuntien Erikoiskomiteain merkityksen olivat vas.-es-errät tunkeutuneet niihin. (Olipa eräs heistä, Aleksandrov, päässyt johtajan, Dsershinskin apulaiseksi ja taistelujoukon päälliköksi — joka joukko sitten osottautui vastakumouksellliseksi. Puolueen keskuskomitea nimitti vielä esikunnan, jonka sieluna oli Prosjan. Mirbachin murhalla alkoi niiden kapina. Saivat vangituksi Dsershinskin ja Latsiksen sekä Moskovan Neuvoston puh.joh. Smidovitshin. Sitten piti vallattaman neuvostokokous ja julistettaman uusi hallitus. — Mutta neuvostovalta kesti. Kapinalliset kaapattiin. Aleksandrov, Sharkov ja 12 muuta ammuttiin; 105 jäi vankilaan.

Nyt jättivät rehelliset ihmiset puolueen. Osa siirtyi kommunistipuolueeseen, toinen osa perusti Vallankumouksellisen Kommunismin Puolueen. Trutovski ja Komkov pääsivät Liettuaan ja Valko-Venäjälle, jossa aikoivat kaapata vallan saksalaisten valtausjoukkojen lähdettyä. Ja vaikka neuvostovalta vieläkin osoitti suvaitsevaisuutta vasen-es-erriä kohtaan, hommasivat ne uusia kapinoita. Silloin vangittiin puolueen huomattavimmat toimitsijat: Trutovski, Karelin, Spiridonova, Shreider, Steinberg y. m., yht. yli 200 henkeä. Vapaiksi ovat päässeet ne, jotka julkisesti ovat ilmoittaneet haluavansa palvella neuvostovaltaa.

Jälelle jäänyt joukko ilmoitti julistuksissaan (Kalugan kokouksen päätöksissä) käyvänsä terroristista taistelua ensi kädessä bolshevikkeja, sitten vasta Koltshakia ja Denikiniä vastaan. Ne nostattivat talonpoikia kapinaan, edistivät karkulaisuutta, muodostivat niistä metsäsissejä. Ja taas täytyi niistä vangita satakunta vehkelijää.

Heidän järjestämistään kapinoista mainittakoon Veliki Lukin juttu (marrask.) jonka lopettamiseen paikallinen kommunistikollektiivi tehokkaasti vaikutti. Tshembarissa saivat aikaan sotilasmellakan. Heinäk. 31 p. hapattiin Mstislavlissa näiden paikallisia toimihenkilöitä vastavallankumouksellisissa hommissa. Kasanissa tavattiin niiden taistelujärjestöltä 4 kuularuiskua, 50 pommia ja 90 kiväärlä patruunineen. Kasanin talonpoikaispankista löytyi vielä 12 kuularuiskua y. m. Lokak. 4 p. 1919